

paa Rigsdagen og paa Ministeriet i 1857, fremkalbte den urimelige Bestemmelse om et Mædelte omkring hver eneste Kjøbstad, og dernæst forbi de vare ligesom lamslaaede og sloge sig tiltaals med det Velte omkring Byerne i den Tro, at de ved Hjælp af dette kunde reise sig, istedetfor at de skulde maade sig op og skaffe sig selv Handelen derude. Jeg skal ikke videre gaae ind paa, hvad der er fremstillet af det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Mørk), efterfom det tilstrækkeligt er blevet imødegaaet af de to foregaaende Talere; det er saa forkeert, som det kan være. Jeg skal blot bemærke, at naar han har hentet et Exempel fra Randers, saa vilde jeg ønske, at alle Forhold vare som i Randers; thi da vilde det gaae op for Enhver, hvor ubilligt det er at have et saadant Velte, og hvor skadeligt det er for Kjøbstæderne selv. Naar den ærede fjerde Taler bemærkede, at det var bedre at ubvide denne Lov, da maa jeg være enig med ham, skjøndt jeg ikke antager, at det behøves i en saa stor Udstrækning, som han ønskede. Paa den anden Side af Kjøbenhavn, paa den Side af det Sund, som deler Kjøbenhavn i 2 Dele, findes der vistnok omtrent det samme Forhold, som paa Frederiksberg, og jeg skal tillade mig at lægge den høitærede Forslagsstiller og Ministeriet paa Hjerte, at der udenfor Kjøbenhavn, i dens umiddelbare Nærhed, findes en Befolkning, som for en stor Deel hører til den agtværdigste Deel af den arbejdende Klasse — jeg sigter herved til Sundbyhøster og Sundbyvester —, og som har sit Ophold ved de store Fabriker, som findes paa Christianshavn og i Nærheden deraf. Denne Befolkning er overmaade uheldig stillet. Ingen maa der drive Handel, fordi det er for nær Kjøbenhavn, og naar man søger Bevilling, er den af Ministeriet med stor Strængthed bleven nægtet, ligesom paa Frederiksberg. Der er enkelte Forhold, i hvilke dette træder saa tydelig frem, at Enhver, selv den varmeste Forsvarer af Kjøbstadsrettigheder, maa give mig Ret. Handel med Brænde er en Frihandel — og det er godt, fordi Brænde er en Fornødenhed for Alle, baade for den Fattige og den Rige — men Meningen dermed har dog vistnok været, at Handel med Brændsel i

det Hele taget skulde være en Frihandel; men dengang havde man nu ikke Andet end Brænde og Tørv, og Tørv kunde Enhver sælge. Nu derimod bruger den Fattige ikke saa meget Brænde, men derimod Steenkul, fordi det er billigere; men Handel med Steenkul er ikke fri, saa at naar en Arbeidersfamilie derude i Sundbyhøster eller Sundbyvester vil have Steenkul, saa maa den gaae til Christianshavn og maa slæbe de tunge Steenkul tilbage, da den ikke kan kjøre dem paa Axe. Dette maa dog virkelig anses for at være et urimeligt Forhold. Soges der saa om Ret til at have Udsalg af Steenkul i Sundbyhøster eller Sundbyvester, saa nægtes det. Det er idetmindste blevet mig fortalt af mange Fabrikarbeidere, at de vide det med Bestemthed, at saadanne Bevillinger blive nægtede. (Tscherning: Lad dem alligevel sælge Steenkul!) Det bliver forbudt af Politimesteren, og saa ere de nok nødsagede til at lade det være. (Tscherning: Lad dem gjøre det alligevel!) Saa bliver der idømt dem Mulct, og hvad nytter det saa. Jeg mener altsaa, at Sundbyhøster og Sundbyvester bør nyde godt af den samme velvillige Stemning, som det Sted, hvorom der her er Tale, saaledes som jeg haaber, nyder her i Thinget. — Der er Et, som saidt mig ind, da jeg hørte af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 3die Valgkreds (L. C. Larsen) fra Kjøbenhavns Standpunkt en Udtalelse, som det forekom mig har Spor af den meget hæderlige Stilling, som det ærede Medlem med saa stor Dygtighed beklæder. Der var f. Ex. det om Borgervæbningen; det var dog meget ubarmhertigt og mindebe stærkt om den Sætning: „Slaer Du min Søde, slaaer jeg din Søde“. Her i Kjøbenhavn have de nu en Borgervæbning, saa skulle de min Sandten ogsaa have det i Frederiksberg! Rigtignok blive vi Kjøbenhavnere ikke derfor mindre ved at være Borgere, og rigtignok bliver vor Borgervæbnings-Exercertid ikke derved indskrænket, men saa skulle heller ikke Beboerne af Frederiksberg være frie. Her til maa jeg dog svare: Herregud, lad dem dog være frie! de have længere Vei at gaae til Faldeden end vi. Det forekommer mig virkelig, at dette om Borgervæbningen var altfor kjøbenhavnst. Jeg skal lige-